

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2022. (IV. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.391/2020/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Pesta János ügyvéd) eljáró indítványozók (a továbbiakban együtt: indítványozók, a panasz alapjául szolgáló perben felperesek) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.391/2020/2. számú végzése, a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.351/2020/13. számú ítélete, valamint a Miskolci Járásbíróság 17.P.22.501/2018/52. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben megállapított tényállás szerint a peres felek 2007-ben kölcsönszerződést kötöttek az alperes hitelintézetekkel, amelyben az I. és II. rendű alperesek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére svájci frankban nyilvántartott jelzáloghitelt nyújtanak az eredeti szerződés kiváltásának céljából, ingatlanon fennálló jelzálogjog fedezet mellett. A II. rendű alperes 2015. április 21. napján kelt levelében többek között arról tájékoztatta a felpereseket, hogy az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) alapján a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésből eredő tartozásukat átszámította forintra, a forintosítás elvégzése után a DH3 törvény 10. §-ában meghatározott árfolyamot alkalmazta. 2017. január 4. napján az I. és II. rendű alperesek a szerződést azonnali hatállyal felmondták. A felperesek bírósághoz fordultak, elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy az ügyleti kamatra vonatkozó tényleges megállapodás hiányában a szerződés nem jött létre. Másodlagos kereseti kérelmük a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányult, e körben a devizaátváltási kikötés, a kezelési költség és a kamatkikötés tisztességtelenségére is hivatkoztak. Mind az elsődleges, mind a másodlagos kereset tekintetében jogkövetkezményként a szerződés érvényességének nyilvánítását és az alpereseket 412 700 forint felperesi túlfizetés megfizetésére kötelezését kérték. A devizaátváltási kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban többek között arra hivatkoztak, hogy az Európai Unió Bírósága 2018. szeptember 20-i OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra Ilyés Teréz és Kiss Emil, C-51/17., EU:C:2018:750 ítéletének (a továbbiakban: EUB ítélet) 70. pont utolsó mondata értelmében a DH3 törvény 10. §-ával a perbeli kölcsönszerződésbe beiktatott árfolyamkockázati szerződési tartalom a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) hatálya alá tartozik, ezért azt a bíróságnak vizsgálnia kell.
- [3] Az első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság 17.P.22.501/2018/52. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A felperesek fellebbezése folytán másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.351/2020/13. számú ítéletével a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolása szerint a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítélet indokaival abban a kérdésben is, hogy a keresettel támadott devizaátváltási kikötés nem tartozik a fogyasztói irányelv hatálya alá, ezért e kikötés tisztességtelensége nem volt vizsgálható. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az EUB ítélete szerint a fogyasztói irányelv I. cikk (2) bekezdés alapján nem tartozik az irányelv hatálya alá az a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezést tükröző feltétel, amely a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően vált a szerződés részévé, és amely arra irányul, hogy a Nemzeti Bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessen a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. A felpereseknek a kötelező jogszabályi rendelkezéssel meghatározott devizaátváltási kikötésre vonatkozó jogértelmezés céljából előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét

a másodfokú bíróság azzal az indokkal utasította el, hogy mivel a fogyasztói irányelv, illetve az azzal összhangban lévő magyar jogi szabályozás szerint az ilyen kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható, nincs olyan jogértelmezési kérdés, amely indokolná az EUB eljárásának kezdeményezését.

- [4] A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati, egyúttal a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, ez utóbbit a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés *a*) és *c*) pontjára, valamint (3) bekezdésére [helyesen az elbírálás során alkalmazandó Pp. 409. § (2) bekezdés *d*) pontjára] alapították. A Kúria a felperesek által hivatkozott okokból a felülvizsgálatot nem tartotta engedélyezhetőnek, ezért Gfv.VII.30.391/2020/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (XI.13.) PK vélemény 1. és 2. pontjára hivatkozással megállapította, hogy az engedélyezési kérelem alapján nem teljesültek a Pp. 409. § (2) bekezdés *a*) pontjában foglalt feltételek (joggyakorlat egységének biztosítása, továbbfejlesztésének szükségessége), mivel a felperesek nem jelölték meg a jogerős ítélettel ellentétes bírósági döntést, és nem hivatkoztak olyan korábbi bírói gyakorlatra sem, ami ne lenne fenntartható. A Pp. 409. § (2) bekezdés *c*) pontjára alapított engedélyezés iránti kérelemmel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozta, hogy ebből az okból csak akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha úgy ítéli meg, hogy a fél által feltett kérdést az EUB elé kell terjeszteni. Megállapította, hogy a felperesek nem jelölték meg, milyen kérdést tartanak indokoltnak az EUB elé terjeszteni, továbbá azt sem, hogy mely uniós jogszabály értelmezése vagy érvényességének vizsgálata indokolná szerintük az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A Kúria emellett rögzítette, hogy maradéktalanul osztja a másodfokú bíróságnak az EUB ítélet értelmezésén alapuló, részletesen kifejtett álláspontját, miszerint a sérelmezett devizaátváltási kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható, így nincs olyan jogértelmezési kérdés, amely előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indokolná.
- [5] A Kúria kiemelte, hogy a jogerős ítélet ezen megállapításai nem ellentétesek az EUB ítéletében foglaltakkal, az EUB ítélete ugyanis a fogyasztói irányelv I. cikk (2) bekezdésének értelmezése körében félreérthetetlenül tartalmazza az EUB álláspontját arra vonatkozóan, hogy a kölcsönszerződés keresettel támadott ún. devizaátváltási kikötése a DH3 törvény 3. §-án és 10. § (1) bekezdésén alapul, amely rendelkezéseket az EUB ítéletében a fogyasztói irányelv értelmezésével vizsgálta, és a fogyasztói irányelv hatálya alól kizárt. A Kúria megállapította, hogy a felperesek által megjelölt MNB rendelet az elszámolás módszertanának különös szabályait tartalmazza, nem vonatkoztatható a perben releváns kikötésre. A Kúria megítélése szerint nem volt megalapozott a felpereseknek a Kúria közzétett ítéletéről való eltérésre [Pp. 409. § (2) bekezdés *d*) pont] alapított engedélyezési kérelme sem, mivel a fogyasztói irányelv alkalmazását helytállóan zárta ki a jogerős ítélet, így az irányelv hatálya alá nem tartozó szerződéses feltétel kapcsán fel sem merülhetett – az egyébként is a választottbírói ítéletek felülvizsgálatával összefüggésben értelmezett – közrend fogalmától való eltérés.
- [6] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az első- és másodfokú ítélet, valamint a Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a támadott bírói döntések megítélésük szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat. Állították, hogy az EUB ítélet 70. pont utolsó mondata alapján a DH3 törvény 3. § (2) bekezdés és 10. § által a perbeli szerződésbe iktatott feltétel a fogyasztói irányelv hatálya alá tartozik, ezért ennek a mondatnak a figyelmen kívül hagyásával az adott kérdésben hozott döntésüket a bíróságok jobb tudomásuk és meggyőződésük ellenére valótlán indokra alapították. Érvelésük szerint a nyilvánvalóan, a legáltalánosabb felfogás szerint is valótlán indok nem lehet kellő és elégséges indok, az meggyőző erővel nem rendelkezik, és nem tesz eleget az indokolási kötelezettség követelményének. A 7/2013. (III. 1.) AB határozatra hivatkozással állították, hogy csak a kellő alapossággal indokolt bírói határozatból tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket. Hangsúlyozták, hogy a bíróságoknak az EUB ítélet hivatkozott mondatát egyszerűen figyelmen kívül hagyó, ezért önkényes értelmezése az adott kérelem tekintetében pervesztességükhöz vezetett, egyúttal alapjuk sérelmét okozta.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára

biztosítva. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntéstől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Kúria eljárást befejező, jogorvoslással nem támadható végzésével szemben az indítványozók határidőben nyújtották be alkotmányjogi panaszukat, a panasz befogadhatóságának vizsgálatát az Alkotmánybíróság a Kúria támadott végzésére vonatkozóan folytatta le.

- [9] Az Abtv. 29. § a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi kérdést vessen fel. Az indítvány tartalmából megállapíthatóan az indítványozók a felülvizsgálatnak a Pp. 409. § (2) bekezdés c) pontja alapján történő kivételes engedélyezését megtagadó kúriai végzés megítélésük szerint valótlan, ezért nem tisztességes indokolását kifogásolták.
- [10] A bíróságok indokolási kötelezettségének alkotmányos összefüggéseit az Alkotmánybíróság a panaszban is hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) alapvető alkotmányjogi kérdésként vizsgálta, és többek között megállapította, hogy „az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik, [...] az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” (Indokolás [33]–[34]) Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatos alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésben az Alkotmánybíróság e határozatában már döntött, álláspontját több határozatában is megerősítette, gyakorlata következetes [lásd pl. 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [88]; 26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [58]; 3116/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [38]; 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [26]], az indítvány az indokolási kötelezettséggel kapcsolatban új, elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést nem vetett fel [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [11] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgel összefüggésben az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [12] Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt, és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd pl. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Mindebből következik, hogy „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]]. Az Abh. az indokolási kötelezettség vonatkozásában minimális elvárásként fogalmazta meg, hogy a bíróság a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon (Indokolás [34]).
- [13] Jelen ügyben az indítvány alapján azt kellett vizsgálni tehát, hogy a támadott kúriai végzés tartalmaz-e az alkotmányos követelményeknek megfelelő indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria miért tagadta meg a jogerős ítéletnek a Pp. 409. § (2) bekezdés c) pontjára alapított felülvizsgálatát. A Kúria a végzés indokolásának [21]–[26] bekezdéseiben megállapította, hogy a fenti okra alapított engedélyezési kérelem hiányos, továbbá rögzítette, hogy maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó álláspontját, majd részletesen kifejtette, hogy az miért nem ellentétes az EUB ítéletben félreérthetetlenül megfogalmazott állásponttal, miért nem indokolt az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria vizsgálta az indítványozók által a felülvizsgálat engedélyezése alapjául megjelölt ezen okot, és végzése indokolásában egyértelműen számot adott a kérdésben elfoglalt álláspontjáról. Az indokolás tartalma, annak helyessége, jogszerűsége nincs összefüggésben

a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, annak megítélésére az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Önmagában az, hogy az indítványozók valótlanak, alaptalannak tartják a számukra kedvezőtlen döntés indokolását, nem alkotmányossági kérdés, az indítvány ezért a megjelölt okból nem veti fel a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.

[14] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 29. §-ára – az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. március 8.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2246/2021.

